

Predikan

2 i advent 2012, årg. 2

Psalmer: 423, 641:7, 655, 39, 104:4-7, 111.

Pär-Magnus Möller

Kära församling, ni behöver inte vara oroliga, Jesus vet mycket väl att senapskornet inte är världens minsta frö. Han vet det likaväl som han vet att senapsbusken inte växer upp och blir till världens största träd där alla fåglar bygger bo. Men det är heller inte det som Jesus egentligen säger. Han säger att om Guds rike hade varit ett senapsfrö hade det varit det allra minsta frö som fanns – och vi vet att frö kan vara väldigt små, så små så att de knappt syns. Men även om det varit så litet så skulle det, när det var färdigväxt bli till ett träd, så stort att alla världens fåglar kunde bygga bo i det – och då är det ett rejält träd. Det är alltså skillnaden mellan det lilla och det stora som är poängen i liknelsen – och jag tror att jordbrukarna som lyssnade till Jesus skrattade åt hans underliga historia – och de gjorde nog alla kvinnorna som lyssnade också, när Jesus berättade liknelsen om degen.

Framför sig kunde de se en kvinna som bakar. Hon tog sin lilla surdeg från förra baket och började arbeta med den – hon lade till vatten och salt – och mjöl, mycket mjöl, 36 liter. Alla som bakat hemma kan nog inse det absurda i bilden – en kvinna knådar en deg på 36 liter mjöl – hon måste ju ligga i degen för att kunna knåda den – nog drog kvinnorna lite på munnen när Jesus lade ut texten. Men poängen var inte desto mindre klar för dem. Den lilla surdegen från förra baket, som de vårdat och sett till att den inte dog, gav liv åt hela den stora jättedegen så att den började jäsa och förvandlas till bröd. Nog hade de stått förundrade över processen många gånger. Den lilla resten som bevarats ger liv och föda för framtiden.

Liknelserna berättar om himmelriket. Jag tycker att himmelriket som begrepp är intressant. Ofta är det ju så att när vi talar om himlen så är det något som skall komma långt där framme. Vi vandrar i dödsskuggans dal och ser upp mot det himmelska landet. Det kan vara sant på ett sätt – men ändå inte. Den stora poängen med Jesu undervisning är ju att påminna oss om att Guds rike – eller himmelriket - är här och nu! Vi ser det tydligt i liknelserna – Guds rike finns här och nu även om det för världen kan tyckas oansenligt – som världens minsta frö. Men var och en som planterat ett frö vet att ett frö är mer än ett frö – det innehåller redan planen och kraften för ett helt träd – och i detta fall världens största träd. Surdegen ser inte mycket ut för världen – den ser till och med ut som vilken deg som helst – men då den bakas in i en större deg blir hela degen en surdeg och du kan inte skilja ut den ursprungliga degen från den som nu är. Det ligger onekligen en djup sanning i berättelserna.

Jesus påminner alltså oss om att vi skall leta efter Guds rike här i världen, även om det är litet, så att vi inte går miste om det och förtvivlar.

Ibland kan det kännas lite tröstlöst att vara kristen – och att vara ansvarig för en församlings växt. Jag tänker då på att vi så sällan får se storslagna resultat av vårt gemensamma arbete. Vi tröskar på och arbetar med att hålla modet uppe på varandra. Omvärlden ser församlingen som en del av underhållningsbranschen eller i bästa fall i tröstebranschen. Och vi ber och vi väntar på att trädet skall börja växa eller omvärlden genomsyras av Guds rike. Ibland kan vi drömma oss tillbaka till väckelsens tider – men om vi historiskt tittar på de tiderna så var det inte så många människor som blev kristna trots allt. Det rör sig om enstaka procent i vissa regioner i landet. Och även då hördes väckelsen mer inåt kyrkan än utåt. Vi har nog aldrig haft en riktig väckelse i landet – i alla fall inte en sådan väckelse som vi kan se pågå i andra delar av världen. Det är nog därför som vi kristna i Sverige så lätt fastnar i detaljer och protektionism. Vi är så rädda att vi skall mista det lilla inflytande vi har och ibland bevarar vi med näbbar och klor saker som kanske inte hör till vårt kristna livs huvudfåra, kyrkbyggnader, kyrklig organisation, skolavslutningar och annat sådant.

Men den stora trösten i Jesu liknelser i dag är att vi skall öva oss att se att fröet redan är helheten. Jag tänker om våra små kristna församlingar i Sverige att de är fröet. I fröet finns allt som behövs för framtiden. Det är ett under. När man läser om alla bekymmer och bråk man hittar på i de olika församlingarna ser man dem mer som sura degar än som surdeg. När man ser ut över ibland grånande församlingar kan man tro att de är frö som håller på att torka bort och dö – men så är det enligt löftet inte alls – församlingen har redan allt hon behöver för att utföra det som Gud vill att han skall utföra – hon bär i sig det DNA som en dag skall bli världens största träd. Därför tänker jag om församlingen som kvinnan tänkte om surdegen, att den är viktig. Det är viktigt att bevara surdegen och mata den och skydda den – för surdegens uppgift är så viktig att den är värd all omsorg – den skall ju förvandla hela degen när tiden är inne. Jag läste, apropå det, att det finns surdegshotell där man kan lämna in sin surdeg när man skall resa bort så tar någon annan hand om den, matar den och väter den, tills man är tillbaka. Det ger lite djup åt bilden för hur viktig surdegen är och att den behöver tas om hand. Församlingen som surdegshotell...

Trösten i dagens liknelser ligger också däruti att själva växandeprocessen kan vi inte göra så mycket åt. När fröet läggs i marken och gror sker en process som är långt bortom vår makt. Som är ett under – ett mirakel. Och det är bara Gud som kan göra mirakel.

Var tåliga tills Herren kommer. Jordbrukaren ser fram mot att jorden skall ge sin dyrbara skörd och väntar tåligt på höstregn och vårregn. Ha tålmod ni också, och visa fasthet, ty Herrens ankomst är nära. Jak 5:7-8

Guds rike är alltså här likaväl som det en gång skall blomma ut i all sin glans – men det som skall komma är ändå redan här. Vi skall bli en ny skapelse, du och jag – vi skall förvandlas på ett obegripligt sätt och bli lika Jesus – men samtidigt är vi redan förvandlade, våra ögon är redan öppnade – annars hade vi inte varit här, annars hade vi inte bekänt våra synder och tagit emot förlåtelsen, annars hade vi inte velat ta emot det han ger oss i ordet och sakramenten, annars hade vi inte gått in i övningen att älska varandra. Allt detta är ju tecken på att Guds rike är här.

Vi är fröet, vi är surdegen – det måste vara vår identitet. När Herren så vill, låter han växten komma igång. Men vår uppgift fram till den dagen är att troget vara vad han kallat oss att vara. Vi är fröet till det som skall blomma ut – och vi är den surdeg som skall genomsyra världen. Vi skall hållas levande genom sakramenten, ordet, gemenskapen, och allt den Helige Ande ger oss av uppmuntran och stöd.

Jag tror också det är viktigt att vi övar oss att se tecknen på Guds närvaro utanför vår gemenskap – att se vilken omsorg Gud har om världen och om oss. Vi kan se hur människor trots allt växer i tro – får nya erfarenheter av att Gud kallar dem till ett nytt liv. Vi ser barmhärtighetsgärningar och uppoffringar från människor av god vilja, vi ser hur solen går upp var dag och hur natten ger vila och kraft. Vi ser hur man trots allt, av omsorg av människor, omfördelar resurser i världen så att lidandet skall bli mindre. Allt detta är också tecken på att Guds rike verkar mitt ibland oss – och vår kallelse är att vara en del av allt detta goda. Jag tror att vi inte skall underskatta kraften och vittnesbördet i goda gärningar och överflödande kärlek för världen. Vi kristna måste mer och mer öva oss att älska Guds skapelse och hans mänsklighet – liksom han själv älskar den. Vi behöver allt mer och mer bli ett barmhärtighetens tecken i världen. Det är endast så vi kan hålla oss levande – en levande kultur.

Nu skall vi snart på nytt ta emot den kärlek som övervinner allt genom Jesu kropp och blod. Han gav allt för oss och sin mänsklighet. Och vi får nåden att vecka efter vecka ta emot och växa in i honom och lära känna honom allt djupare. Nu sänder han oss ut i världen för att gestalta denna kärlek. Han sänder oss att älska förbehållslöst, som han älskar. Den som älskar behöver aldrig oroa sig för att göra fel i Guds ögon. Barmhärtighet och kärlek är större än sanningen – den är sanningen i sig själv. Paulus skriver i Romarbrevet:

Stå inte i skuld till någon, utom i er kärlek till varandra. Ty den som älskar sin medmänniska har uppfyllt lagen ... Kärleken är alltså lagen i dess fullhet. Rom 13:8-10

Guds rike är nära – det är här i församlingen som Gud gett oss nåden att tillhöra honom på ett särskilt sätt, men han är också närvarande i allt gott som sker i världen – och snart skall fröet gro och bli till ett träd som skyddar allt och alla. Och en deg som genom Jesu och vår kärlek genomsyrar världen. Det är därför Jesus säger både om oss och om sig själv: Vi är världens ljus, bröd, vatten, träd och grenar, stad och tempel, frö och surdeg.

Och han säger: *Ni har inte utvalt mig, utan jag har utvalt er och bestämt er till att gå ut i världen och bära frukt, frukt som består...* Joh 15:16

Var inte rädd, du lilla hjord, er fader har beslutat att ge er riket. Luk 12:32

